

Homenatge a Josep M. Corredor

crònica

La presentació del núm. 148 de la *Revista* i del dossier dedicat a Josep M. Corredor es va convertir en un espontani i emotiu acte d'homenatge a l'escriptor en el desè aniversari de la seva mort. El saló d'actes de la seu del Col·legi de Periodistes es va omplir de gom a gom de persones vinculades per l'amistat o pel record a Josep M. Corredor, encapçalades per la seva vídua, a la qual feren costat representants qualificats de l'Ajuntament i de la Diputació. El director de la *Revista* va presentar i cloure l'acte; el professor Coquard, després d'esbossar una aproximació al pensament de Corredor, va demanar que la ciutat li dedicés un record públic; la seva filla Maria Rosa va traslladar l'homenatge a tots els membres —més o menys anònims— de la generació del seu pare, marcats pel trauma de l'exili. És justament sobre el Corredor de l'exili que tracta l'article d'Albert Manent que publiquem avui, com un valuós complement als treballs del número anterior.

Corredor al Sopar de la Nit de Santa Llúcia de 1977, l'any en què va guanyar el Premi Ixart

CORREDOR
A LA PREMSA DE L'EXILI

Josep M. Corredor pertanyia, com a assagista i pensador, a una generació on s'han destacat els poetes (Vinyoli, Teixidor, Espriu) o els narradors (Calders, Artís-Gener) i algun erudit (Riquer). I va ésser una de les figures intel·lectuals de Catalunya que va viure més anys a l'exili, per bé que, abans del retorn definitiu, venia sovint a Girona o a Barcelona. Malgrat la llarga estada a Perpinyà sobretot, Corredor només va publicar trenta articles o assaigs a la premsa de l'emigració. D'antuvi, sorprèn aquesta austeritat bibliogràfica, tenint en compte que *l'enyor i el sentiment de l'exili* convidaven a donar fer de vida almenys a través de les tribunes en català a fora. Però Corredor no es volia prodigar, ni tampoc no era pròpiament un periodista, tot i que en tenia la gràcia i la claredat. La seva vocació literària foren la biografia i l'assaig i no li plaïa perdre gens de temps entrant en les picabaralles de l'exili polític o cultural. Bé que fou un dels revisors i «expurgadors» del *Pelegrí Apassionat* de Joan Puig i Ferrer, no recordo cap article seu que entrés en la polèmica sobre aquest autor. El tarannà de Corredor era molt lluny dels articles de circumstàncies o de flamarada. Per això cal considerar tots els seus textos de la premsa d'exili, més aviat extensos, com a petits assaigs.

Curiosament no he trobat cap escrit de Corredor a «Pont Blau» (1952-1963), de Mèxic, ni a «Xaloc» (1964-1981), que en fou

la continuació. Tampoc no hi ha res d'ell a «Lletres» (1944-1948), també de Mèxic, ni a «Quaderns de l'exili» (Mèxic, 1943-1947). Només he pogut repassar superficialment «Ressorgiment» (1916-1972), de Buenos Aires, però diria que era una tribuna massa de combat immediat perquè Corredor pensés a publicar-hi les seves reflexions, de vegades dures però molt elaborades, sobre Catalunya.

El qui fou confident de Pompeu Fabra, de Carles Riba i de Pau Casals, va deixar un solc profund a la premsa cultural de l'exili, però no sé si en revistes polítiques, tribunes menors o en butlletins trobaríem res de Corredor, en tot cas devia ésser algun text de compromís i ben escàs.

La petjada de Corredor és en sis revistes culturals de l'emigració. Tres de l'Estat francès, dues de Mèxic i una de Xile. En conjunt la meua recerca bibliogràfica dóna trenta escrits.

La tribuna que va acollir més les col·laboracions, sempre triades i espaiades, de Josep Maria Corredor, fou «Germanor» (1912-1963), de Santiago de Xile. El tema central dels quinze articles és Catalunya. Començant per la guerra civil i la seva tràgica conseqüència: *Records de Carles Rahola* (núm. 506, abril 1946). Després vénen les reflexions o les notícies sobre la Catalunya oprimida: *Vers la Nova Renaixença* (núm. 510-511, agost-setembre 1946), optimista davant la represa a Barcelona de l'Orfeó Català i de les edicions en la nostra llengua; en el mateix sentit *Preludi de Renaixença* (núm. 512, octubre 1946),

Encara fugen de Franco (núm. 513, novembre 1946), *La lluita per la llibertat* (núm. 515, gener-febrer 1947) o *Jaume Balmes profanat* (núms. 551-552, maig-juny 1950) perquè Franco anà a Vic a l'homenatge al filòsof. També les cròniques o posicions d'exili: *Els Jocs Florals de Montpeller* (núm. 508-509, juny-

juliol 1946), *A Prada* (núms. 553-554, juliol-agost 1950), sobre Pau Casals o bé *Homenatge pòstum* (núms. 555-556, gener-febrer 1949), dedicat a la memòria de Pompeu Fabra. També *Sobreviure* (núm. 507, maig 1946) comentant les cogitacions de Josep Solanes sobre l'exili. Un bloc dels articles es refereixen al destí i als interrogants de Catalunya: *Sobre l'esdevenidor de Catalunya* (núm. 528, juny 1948), *Entre la incertesa i l'esperança* (núms. 549-550, març-abril 1950), dos articles sobre *Catalunya i l'Europa futura* (núm. 516, març-abril 1947) i núm. 517, maig-juny 1947) i finalment *Catalunya i la federació europea* (núm. 520, octubre 1947).

Un any abans de col·laborar a

«Germanor», Corredor va publicar sis articles a «Quaderns d'estudis polítics, econòmics i socials» (Perpinyà 1945-1947), en la qual ell també cuinava perquè la feien sobretot Ametlla, Cuito i Amadeu Hurtado. Hi publicà temes catalans: *Al marge d'un centenari: notes sobre Verdaguer* (núm. 5, maig 1945) i

Eugeni d'Ors i nosaltres (núm. 15, abril-maig 1946). També temes de pensament: *Notes sobre l'existencialisme* (núm. 12, gener 1946), *Apogeu i crepuscle del «revolucionarisme»* (núm. 21, novembre-desembre 1946) i la continuació: *La utopia i les experiències* (núm. 24, maig-juny 1947), a més d'un de literari: *Paul Valéry i l'error europeu* (núm. 9, setembre de 1945).

Un any després que a «Germanor», el 1947, Corredor encetà col·laboracions escadusseres a «La Nostra Revista» (1945-1954), que Avel·lí Artís i Balaguer dirigia a Mèxic.

Hi reproduí l'article sobre l'Ors, molt crític, de «Quaderns...» (núm. 6, juny 1946), un record del mestre: *Pompeu Fabra o l'exemple de la*

perseverança (núm. 37, gener 1949), un altre record sobre *Cervantes o la gran pietat dels homes* (núm. 22, octubre 1947), amb motiu d'un centenari i dos més de política internacional: *Una Europa occidental organitzada* (núm. 27, març 1948) i *Pla Marshall i federalisme europeu* (núm. 45, setembre 1949).

Un sol article trobarem a «La Nova Revista», continuació de «La Nostra Revista» (Mèxic 1955-1958) i que dirigia Avel·lí Artís-Gener, fill d'Artís i Balaguer: *La perdurabilitat de l'esperit català* (núm. 3 maig-juny 1955).

L'etapa parisenca de «Revista de Catalunya» (1947) va acollir dos comentaris de Josep Maria Corredor: *Després del centenari de Nietzsche* (núm. 102, abril-juny 1947) i *Organització i llibertat* (núm. 103, juliol-agost 1947).

Finalment «Vida Nova» (1954-1978), de Montpeller, que dirigia Miquel Guinart, va merèixer només dues col·laboracions de Corredor: *Josep Sebastià Pons i el «Llibre de les set sívelles»* (núm. 13, octubre-novembre-desembre 1957) i *Contra la valoració de la mediocritat* (núm. 39, juny 1967).

Josep Maria Corredor era de sòlida formació humanista. Un llibre que recollís aquests trenta articles, vetllant que no n'hi hagi algun d'aprofitat, potser amb un altre títol, en volums de l'autor editats a Barcelona, arrodoniria la visió que en tenim com a assagista de la vida catalana, sobretot de la cultura, i de la realitat contemporània.

ALBERT MANENT